11. 6. 2014

ID: 94485

Výměra trestu

V případě, že se počet trestných činů, za něž je trest ukládán, oproti rozsudku soudu prvního stupně sníží, je odvolací soud rozhodující pouze k odvolání obviněného při stanovení výměry nového trestu povinen promítnout ve prospěch obviněného, že trest se nově vyměřuje jen za zbývající trestné činy. Výměru takového trestu je nutné proporcionálně stanovit na základě podmínek § 39 tr. zákoníku, avšak zásadně ji snížit s ohledem na závažnost těch trestných činů, za něž je trest již ukládán není.

(Rozsudek Nejvyššího soud České republiky sp.zn. 8 Tdo 1301/2013, ze dne 19.3.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve veřejném zasedání veřejném zasedání o dovoláních obviněných M. K., a Š. N., proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 To 2/2013, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně – pobočka ve Zlíně pod sp. zn. 61 T 6/2012, tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. se z podnětu dovolání obviněného M. K. částečně zrušuje rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 To 2/2013, a to ve výroku o trestu uloženém obviněnému M. K. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se v rozsahu tohoto zrušení zrušují všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265m odst. 1 tr. ř. se znovu rozhoduje tak, že obviněný M. K., se za pokus zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1, odst. 2 písm. g) tr. zákoníku, dva přečiny výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, přečin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku a za pokus zločinu loupeže podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 173 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Brně - pobočka ve Zlíně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 61 T 6/2012, ve znění rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 To 2/2013, odsuzuje podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání šesti roků a osmi měsíců. Podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku se pro výkon tohoto trestu zařazuje do věznice s ostrahou. Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného Š. N. odmítá.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 61 T 6/2012, byl obviněný M. K. uznán vinným v bodě 1) pokusem zvlášť závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 145 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku a přečinem výtržnictví podle § 358 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku, v bodě 2) přečinem výtržnictví podle § 358 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a přečinem projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku, a v bodě 3) pokusem zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. Obviněný Š. N. byl pod bodem 3) uznán vinným pokusem zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. Obvinění se uvedených trestných činů dopustili skutky popsanými tak, že

obviněný M. K. sám v bodě 1) dne 19. 2. 2011 v době kolem 00.50 hod. ve Z., na ulici A., mezi hudebním klubem M. L. a S. p. š. Z., s dosud neustanovenou osobou přistoupil k D. S., a V. A., s dotazem, zda u sebe mají nějaké drogy a po jejich záporné odpovědi prohlásil, že on i jeho společník

jsou „náckové“, a co s tím chtějí udělat, a poté bezdůvodně a bez varování udeřil D. S., který měl mírně předkloněnou hlavu, pravou pěstí zpevněnou pomocí tzv. boxeru do obličeje do oblasti horní čelisti, čímž mu způsobil odlomení korunek obou horních řezáků s nutností následných stomatologických zákroků, včetně nutnosti nasazení nových korunek těchto zubů, dále pohmoždění a oděrku na horním rtu a podkožní krevní výrony, přičemž pouze šťastnou shodou okolností nedošlo k mnohem závažnějšímu poškození jeho zdraví nebo dokonce k ohrožení jeho života, např. k deformaci nosních kůstek či k prolomení kostěného krytu nosní dutiny oproti nitrolebnímu prostoru, ke zranění očního bulbu s následnou ztrátou zraku, prolomení dutiny horní čelisti, ke zlomení dolní čelisti, k prasklině kosti lební s možností nitrolební infekce, krvácení z některé nitrolební cévy nebo pohmoždění mozkové tkáně, a tohoto jednání se dopustil přesto, že dne 31. 7. 2010 spáchal skutek kvalifikovaný jako pokus provinění těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1 tr. zákoníku a provinění výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, za které byl rozsudkem Okresního soudu pro mládež v Uherském Hradišti ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, jenž nabyl právní moci dne 21. 7. 2011, odsouzen k úhrnnému trestnímu opatření odnětí svobody v trvání 24 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání 30 měsíců, a k výchovnému opatření dohledu probačního úředníka,
v bodě 2) obviněný M. K. společně s obviněným M. M. dne 7. 5. 2011 kolem 01.00 hod. ve Z., na ulici G., na diskotéce F. před přítomnými návštěvníky slovně napadal pro romský původ svědkyni O. K., a bezdůvodně vulgárně urážel D. L., a P. H., v tomto svém jednání pokračoval i poté, kdy jmenované diskotéku v doprovodu P. M., opouštěly, v blíže nezjištěné době mezi 03.30 až 05.00 hod., v prostoru šatny zezadu skočil na P. M., kterého udeřil pěstí na bradu, a pak po chvíli, když vyšel ve společnosti svých známých před diskotéku, pokračoval v pokřikování nadávek v přítomnosti šesti až devíti lidí, kde následně P. H. udeřil do tváře a pěstí do břicha tak, že upadla na zem, této poškozené způsobil pohmoždění hlavy a pohmoždění pravého lokte, dále před diskotékou úderem pěstí do brady napadl K. J., a P. M., kterého opakovaně udeřil pěstí do hlavy, a když se tomuto poškozenému podařilo obviněného shodit na zem a kleknout na něj, aby mu v dalším napadání zabránil, přistoupil k němu obviněný M. M. a nejméně jednou ho kopl nártem nohy a udeřil pěstí do obličeje, čímž oba obvinění poškozenému způsobili oděrku na čele a na pravém obočí a otok oka, načež když se obvinění dozvěděli, že poškození přivolali Policii České republiky, z místa činu začali utíkat, a obviněný M. K. ještě směrem k poškozeným zdvihl pravici a zakřičel hitlerovský pozdrav „Sieg Heil!“, který byl oficiálním pozdravem nacistického zřízení, jež prokazatelně směřovalo k potlačení práv a svobod lidí a hlásalo rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou a třídní zášť, přičemž tohoto jednání se obviněný M. K. dopustil přesto, že dne 31. 7. 2010 spáchal skutek kvalifikovaný mj. jako provinění výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, a byl odsouzen rozsudkem Okresního soudu pro mládež v Uherském Hradišti ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, který nabyl právní moci dne 21. 7. 2011, k úhrnnému trestnímu opatření odnětí svobody v trvání 24 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání 30 měsíců, a výchovnému opatření dohledu probačního úředníka, a obviněný M. M. se uvedeného jednání dopustil přesto, že dne 7. 10. 2010 spáchal skutek, který byl právně kvalifikovaný jako provinění výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, kterým byl rozsudkem Okresního soudu pro mládež ve Zlíně ze dne 4. 4. 2011, sp. zn. 18 Tm 1/2011, uznán vinným, a dne 7. 7. 2010 spáchal skutek kvalifikovaný mj. jako provinění výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, kterým byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu pro mládež ve Zlíně ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. 18 Tm 17/2010, za které mu bylo uloženo souhrnné trestní opatření odnětí svobody v trvání 22 měsíců s podmíněným odkladem na 24 měsíců a trest propadnutí věci,
v bodě 3) obvinění Š. N., M. K. a tehdy nezletilý L. B. dne 17. 9. 2011 v době od 03.06 do 03.47 hod. ve Z. u hudebního klubu M. L. slovně a následně házením kamení napadli poškozené X. T. N., T. H. N., a B. P., a když před nimi poškození začali utíkat, každý obviněný a nezletilý pronásledovali jednoho z poškozených, kdy obviněný Š. N. pronásledoval T. H. N. k parkovišti u budovy obchodní společnosti S – Projekt, a. s., na t. T. B., kde poškozeného chytil za ruku a nejméně 3x ho udeřil pěstí do obličeje, až poškozený spadl na zem, kde na něj obviněný Š. N. sednul, pokračoval v útoku a

poškozeného nejméně 2x udeřil pěstí do obličeje, 2x ho uhodil tzv. kladivem do hlavy a 2x mu dal úder čelem do obličeje, přestože poškozený jeho údery neopětoval, pouze se pokoušel utéct, přitom ještě během útoku obviněný M. K., který do té doby pouze přihlížel, na popud obviněného Š. N. prohledával poškozenému přední kapsu kalhot, z níž mu přes jeho odpor vytáhl složku s doklady a vzal mu z ní 2.000,- Kč jako tzv. náhradu za rozbité hodinky obviněného Š. N., poté obviněný Š. N. poškozeného uvolnil, poškozený se snažil utéct, čehož si však tento obviněný všimnul, doběhl k němu, a kopem do těla poškozeného ho srazil k zemi, kde ho následně kopl do hlavy a skočil mu na hlavu, přičemž v důsledku fyzického útoku poškozený utrpěl otřes mozku, zavřenou zlomeninu nosních kůstek, tržnou ránu dolního rtu vlevo, krevní výrony ve vedlejších nosních dutinách - v dutině horní čelisti vlevo a v dutině kosti čichové, zlomeniny kosti čichové a horní čelisti vlevo, a mnohačetné pohmožděniny a podkožní krevní výrony obličeje a předloktí, tedy zranění vyžadující si čtyřdenní hospitalizaci na traumatologickém oddělení Krajské Baťovy nemocnice ve Zlíně a nejméně čtyřtýdenní léčení, přičemž pouze šťastnou shodou okolností nedošlo k mnohem závažnějšímu poškození jeho zdraví nebo dokonce k ohrožení jeho života, především k nitrolebnímu krvácení, zlomeninám žeber a k nitrobřišnímu krvácení z proražených jater či sleziny.

Obviněný M. K. byl odsouzen jednak za pokus zvlášť závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 145 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku a přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným pod bodem 1) výroku uvedeného rozsudku, a též i za sbíhající se provinění těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku a provinění výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti, soudu pro mládež, ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 5 a § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem, a současně byl zrušen výrok o trestu z citovaného rozsudku, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a jednak za přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku, přečin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku a pokus zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným v bodech 2) a 3) podle § 173 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání pěti let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou.

Obviněnému Š. N. byl za pokus zvlášť závažného zločinu, jímž byl uznán vinným v bodě 3), uložen podle § 173 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 5 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání čtyř roků, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem.

Dále bylo rozhodnuto o vině a trestu obviněného M. M. a o uplatněných nárocích na náhradu škody.

Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací z podnětu odvolání podaných obviněnými M. K. a Š. N. rozsudkem ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 To 2/2013, rozhodl tak, že z podnětu odvolání obviněného M. K. podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. částečně zrušil uvedený rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o trestech tomuto obviněnému uložených, a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného M. K. odsoudil při nezměněných výrocích o vině a náhradě škody za pokus zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, k § 145 odst. 1, odst. 2 písm. g) tr. zákoníku, dva přečiny výtržnictvpodle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, přečin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku a za pokus zločinu loupeže podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 173 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání sedmi let, pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou.

Odvolání obviněného Š. N. jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti tomuto rozsudku soudu druhého stupně podali obvinění M. K. a Š. N. prostřednictvím obhájců dovolání opřená o důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Obviněný M. K. dovolání podal jak proti výroku o vině tak i o trestu. Ve vztahu k vině brojil proti všem třem výrokům, jimiž byl uznán vinným. Ve vztahu k činům pod body 1) a 2) vznesl námitku nesprávného právního posouzení u zločinu podle § 145 odst. 2 písm. g) tr. zákoníku a u přečinu podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku pro nesprávný závěr o tom, že byl naplněn znak opětovnosti na základě rozsudku Okresního soudu pro mládež v Uherském Hradišti ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010. Obviněný má za to, že pokud bylo usnesením Okresního soudu v Uherském Hradišti, soudu pro mládež, ze dne 29. 4. 2013, sp. zn. 2 Tm 17/2010, rozhodnuto o jeho účasti na amnestii prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013, k čemuž odvolací soud přihlížel ve výroku o trestu, nemělo být toto odsouzení promítnuto ani do výroku o vině. Nebyl tak podle něj naplněn znak opětovnosti ve smyslu uvedených kvalifikovaných skutkových podstat, a on měl být uznán vinným u pokusu zločinu těžkého ublížení na zdraví jen podle základní skutkové podstaty § 145 odst. 1 tr. zákoníku.

Ke skutkům bod body 1), 2) rovněž namítal, že soudy dostatečně neobjasnily, že on byl pachatelem a že se těchto činů dopustil. U činu pod bodem 1) vznesl uvedené pochybnosti s ohledem na výpověď svědka T. V., který se podle něj k tomuto trestnému činu doznal, a u něhož shledával, že si byli s obviněným výrazně podobní, a tudíž lehce zaměnitelní. Rovněž zpochybnil, že nástrojem, kterým byl poškozený uhozen do obličeje, byl tzv. boxer, když z výpovědi některých svědků vyplynulo, že se mohlo jednat i o popelník, jenž připustil i znalec MUDr. Jiří Tesař. Výpověď poškozeného D. S. nepovažoval za věrohodnou pro jeho značné ovlivnění alkoholem a zhoršené světelné podmínky na místě činu. Z těchto důvodů se domníval, že měl být z tohoto skutku obžaloby zproštěn podle § 226 písm. c) tr. ř. K bodu 2) vytýkal, že s ohledem na provedené důkazy nelze jednoznačně dovodit, že by byl útočníkem fyzicky napadajícím poškozené P. M. a P. H., kteří jej jako osobu, jež je napadla, neurčili. Podle svědectví dalších osob na místě se vyskytujících, tam bylo útočníků více, avšak nikdo jiný identifikován nebyl, a policie po nikom jiném ani nepátrala. I kdyby však soudy neuvěřily těmto jeho argumentům, shledal v uvedené části činu jen přestupek, a proto soudy měly tuto věc postoupit příslušnému orgánu a neshledat v tomto činu uvedený přečin. K pronesení nacistického pozdravu, u něhož ho pro nepřehlednost situace na místě činu nebylo možné považovat za pachatele, namítal, že se zde pohybovalo více osob, přičemž pouze dva svědkové uvedli, že to byl obviněný, kdo uvedený pozdrav učinil, což nepostačuje pro naplnění znaku přečinu podle § 404 tr. zákoníku, u kterého zákon požaduje, aby uvedený projev vnímaly více jak dvě osoby, což podle obviněného v této věci zjištěno nebylo.

Obviněný M. K. u činu pod bodem 3) vytýkal, že byl nesprávně uznán vinným jako spolupachatel loupeže, protože z provedených důkazů nevyplývá, že by jeho záměrem bylo společně s obviněným Š. N. tento trestný čin spáchat, neboť každý z nich jednal samostatně. Obviněný Š. N. měl úmysl poškozenému ublížit na zdraví, ale on jednal s úmyslem odcizit hotovost. V této souvislosti svůj názor opíral jednak o konkrétně citované pasáže z výpovědi poškozeného, podle nichž se nejednalo o jeden kontinuálně vedený útok, ale o dva samostatné činy, a jednak zdůrazňoval, že nesouhlasil s násilným jednáním obviněného Š. N., snažil se ho zastavit a odtrhnout od poškozeného. Na základě těchto skutečností dospěl k závěru, že nejde o spolupachatelství, které vyžaduje společný úmysl pachatelů zahrnující společné jednání, což však z provedeného dokazování nevyplývá. Obviněný má za to, že se mohl dopustit toliko krádeže, kterou by však bylo nutné, s ohledem na výši způsobené škody, posoudit pouze jako přestupek a nestalo-li se tak, měl být proto obžaloby zproštěn.

Výroku o trestu obviněný M. K. vytýkal porušení zásady zákazu reformationis in peius, jež spatřoval v tom, že rozsudkem odvolacího soudu mu byl uložen trest odnětí svobody v zásadě přísnější, a to

přesto, že státní zástupce v jeho neprospěch odvolání nepodal. Uvedenou vadu obviněný spařoval v tom, že soud prvního stupně mu uložil jednak trest souhrnný v trvání dvou let s ohledem na rozsudek Okresního soudu, soudu pro mládež v Uherském Hradišti ze dne 20. 4. 2011 sp. zn. 2 Tm 17/2010, a jednak úhrnný trest v trvání pěti roků. Rozsudkem odvolacího soudu, který v důsledku účinku amnestie již neukládal trest souhrnný, ale jen jeden úhrnný trest za méně trestných činů, mu uložil stejnou výměru v trvání sedmi roků. Kromě toho obviněný za celkové zpřísnění svého postavení považoval i to, že odvolací soud jej pro výkon trestu zařadil do věznice s ostrahou, ač soud prvního stupně ho pro výkon uložených dvou trestů zařadil u každého z nich do jiného typu věznice, když pro trest v trvání dvou roků tomu bylo do mírnějšího typu s dozorem, a jen u trestu v trvání pěti roků do věznice s ostrahou. Obviněný na dotvrzení správnosti výhrady, že v uvedeném směru došlo ve výroku o trestu k porušení zákazu reformationis in peius, a rovněž i s důrazem na to, že jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., poukázal na nálezy Ústavního soudu zabývající se naznačenou otázkou, konkrétně zmínil nálezy sp. zn. I. ÚS 670/2005, sp. zn. II. ÚS 254/2008, sp. zn. I. ÚS 1947/2007 a sp. zn. I ÚS 55/2004, a z jejich obsahu zdůraznil některé s jeho názorem korespondující teze. Ze všech uvedených důvodů obviněný M. K. v závěru dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 To 2/2013, v celém rozsahu zrušil a současně zrušil i předcházející rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 61 T 6/2012.

Obviněný Š. N. dovolání zaměřil proti výroku o vině pod bodem 3) z důvodu, že skutkový děj zjištěný soudy je v extrémním rozporu s provedenými důkazy a skutková zjištění obsahově na tyto důkazy nenavazují. Uvedenou vadu nenapravil ani odvolací soud, jenž se v tomto směru podanému odvolání věnoval jen formálně. Obviněný zejména zdůraznil část popsaného skutku obsahující zjištění, o tom, jak obviněný M. K. odcizil věci poškozenému s tím, že uvedená část skutkového zjištění není v souladu s obsahem výpovědi poškozeného T. H. N., z níž podtrhl uváděnou část, že v okamžiku, když mu bylo odcizováno pouzdro s doklady, nebyl fyzicky nikým napadán. Tuto výpověď poškozeného (učiněnou v přípravném řízení dne 18. 10. 2011) obviněný označil za nejpřesnější popis události, na rozdíl od závěru soudu prvního stupně, který vycházel pro své úvahy z výpovědi obviněného M. K. Dovolatel ve vztahu k výpovědi tohoto spoluobviněného, již považoval za nevěrohodnou a účelovou, zdůraznil zejména závěry psychologického znaleckého posudku. Namítal i nedostatečné prokázání subjektivní stránky ke zločinu loupeže, kde se úmysl pachatele musí vztahovat, jak k násilnému jednání vedoucímu k překonání odporu oběti, tak ke zmocnění se cizí věci. Z důkazů provedených v této trestní věci, především z výpovědi poškozeného, však v rozporu se skutkovým zjištěním vyplývá, že dovolatel se na zmocnění cizí věci uskutečněném obviněným M. K. nepodílel. Z těchto důvodů obviněný Š. N. navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 To 2/2013, a další rozhodnutí na ně obsahově navazující a aby věc přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci, popř. Krajskému soudu v Brně – pobočka ve Zlíně k novému projednání a rozhodnutí.

K podaným dovoláním se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství. K dovolání obviněného Š. N. uvedl, že lze jako obsahově odpovídající uplatněnému dovolacímu důvodu akceptovat námitky, jimiž zpochybnil naplnění znaků zločinu loupeže podle § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku, i když s ohledem na jejich zčásti procesní obsah balancují na hraně toliko námitek skutkových, protože jimi obviněný zpochybňoval hodnocení důkazů provedené soudy. Pokud by tyto námitky relevantními shledány byly, státní zástupce jim nepřisvědčil. Poukázal na to, že podle zjištěného skutkového stavu, v první fázi obviněný Š. N. napadl poškozeného pěstmi a pokračoval v jeho bití, když poškozený ležel na zemi, a v tomto okamžiku se zapojil obviněný M. K., který poškozenému vytahoval dokladovku z kapsy, a až teprve poté útok obviněného Š. N. ustal. K útoku jak na svobodu poškozeného, tak i na jeho majetek docházelo souběžně, přičemž ohledně odcizení peněz mezi obviněnými došlo ke komunikaci. Státní zástupce poukázal na korespondující názory v ustálené judikatuře soudů (viz v rozhodnutí č. 18/1994, č.

67/1971 a č. 34/1968-II. Sb. rozh. tr.), a to, že i kdyby nedošlo k dohodě o odcizení věcí poškozeného výslovně, pro naplnění znaků zločinu loupeže ve spolupachatelství by postačovala i dohoda učiněná mlčky (srov. rozhodnutí publikované v časopise Trestní právo pod č. 805/2011). Uzavřel, že jednáním obou obviněných byly ve svém celku zcela naplněny znaky zločinu loupeže, a to vzhledem ke způsobu útoku i z hlediska soudy užité kvalifikované skutkové podstaty ve stadiu pokusu.

V dovolání obviněného M. K. shledal zčásti námitky skutkového charakteru, jimiž se nelze zabývat. Za odpovídající uplatněnému hmotně právnímu důvodu považoval výhrady k bodu 1) o nenaplnění kvalifikované skutkové podstaty zločinu podle § 145 odst. 2 písm. g) tr. zákoníku, námitky směřující proti naplnění znaků skutkové podstaty zločinu loupeže v bodě 3) a ohledně porušení zásady zákazu reformationis in peius (viz usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 8 Tdo 97/2012). K nim zdůraznil, že vrchní soud ve vztahu k právní kvalifikaci užité v bodě 1) postupoval v souladu s výkladem pojmu „opětovně“, pokud dovodil, že účinek rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii č. 1/2013 Sb., jímž byl prominut zbytek trestu, se nepromítl do viny, takže soudy správně rozhodly, že byl znak opětovně naplněn. Protože byl amnestií trest obviněnému prominut s účinky zahlazení, odsouzení Okresním soudem v Uherském Hradišti, soudu pro mládež, ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, nebylo možné zvažovat v rámci souhrnného trestu. Státní zástupce se neztotožnil ani s námitkou o porušení zákazu reformationis in peius. Proti správnosti výše uloženého trestu ve stejné výměře nemůže obstát argumentace „nižším počtem“ trestných činů. Tato výhrada by měla místo v případě uplatnění kumulační zásady pro ukládání trestu v případě souběhu více trestných činů. České trestní právo je však založeno na absorpční zásadě trestání (s prvky asperace), přičemž konkrétní počet trestných činů, kterých se pachatel dopustil, tak nemusí mít na konkrétní výměru trestu vliv, neboť úhrnný trest je ukládán podle trestní sazby stanovené za trestný čin nejpřísněji trestný. Těmto zásadám úhrnný trest uložený obviněnému odpovídá. Ke způsobu výkonu uložených trestů poukázal na ustanovení § 77 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, podle kterého postupně uložené a dosud zcela nevykonané tresty se považují z hlediska výkonu trestu za trest jediný. Zdůraznil i úpravu § 320 odst. 3 tr. ř. a zmínil též zásadu obsaženou v § 56 odst. 3 tr. zákoníku a považoval za zřejmé, že vzhledem k závažnosti trestné činnosti, pro niž byl obviněný stíhán, a stupni narušení obviněného, by zařazení do jiného typu věznice než věznice s ostrahou, v rámci tzv. sjednocení výkonu trestu ani nepřipadalo v úvahu. Z těchto důvodů dovodil, že ke zhoršení postavení obviněného nedošlo, neboť při srovnání výroků o trestu z rozsudku soudu nalézacího a odvolacího, z hlediska celkové délky trestu odnětí svobody jsou oba výroky o trestu shodné.

K výhradám ve vztahu ke skutku uvedenému pod bodem 3) státní zástupce odkázal na své vyjádření k dovolání obviněného Š. N., s tím, že výhrady dovolatelů k této otázce v podstatě korespondují. Doplnil pouze, že v případě, že by skutkové námitky obviněného byly opodstatněné, by se o přestupek jednat nemohlo, neboť uvedeným způsobem by obviněný naplnil skutkovou podstatu přečinu krádeže, neboť se uvedené hotovosti zmocnil za situace, kdy ji měl poškozený při sobě.

Ze všech uvedených důvodů státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obou obviněných v neveřejném zasedání jako zjevně neopodstatněná podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve zjistil, že dovolání obviněných jsou přípustná [§ 265a odst. 1, 2 písm. a), h) tr. ř.], byla podána osobami oprávněnými [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Při splnění těchto formálních náležitostí neshledal důvody pro to, aby dovolání odmítl, a proto podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost rozhodnutí, proti nimž byla dovolání podána, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadeným rozhodnutím, a dospěl k následujícím závěrům:

Oba dovolatelé svá dovolání opřeli o důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a proto lze společně k oběma uvést, že o něj je možné dovolání opřít, pokud rozhodnutí spočívá na nesprávném právním

posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Prostřednictvím uvedeného dovolacího důvodu je možné vytýkat vady právní, tedy to, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Nelze proto z jeho podnětu přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci ustanovení procesních, nikoliv hmotně právních, pokud se nejedná o pochybení v procesu dokazování, resp. při zjišťování skutkového stavu (srov. např. nález Ústavního sudu ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. IV. ÚS 1235/2009). Podkladem pro správnost právního posouzení je skutkový stav, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen ve výroku odsuzujícího rozsudku, a teprve v návaznosti na tento skutkový stav Nejvyšší soud zvažuje hmotně právní posouzení, přičemž skutkové zjištění soudu prvního stupně nemůže změnit, a to jak na základě případného doplňování dokazování, tak ani v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu např. (srov. přiměřeně rozhodnutí Ústavního soudu např. ze dne 9. 4. 2003, sp. zn. I. ÚS 412/02, ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. III. ÚS 732/02 ze dne 9. 12. 2003, sp. zn. II. ÚS 760/02 a ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03). Tato zásada se však neužije, pokud je shledán extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, což je tehdy, kdyby byly zjištěny a prokázány takové vady a nedostatky, které by svědčily o zásadním zjevném nerespektování zásad a pravidel, podle nichž mají být uvedené postupy realizovány. Jen v takovém případě by mohlo dojít k průlomu do uvedených kritérií vymezujících dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2005, sp. zn. III. ÚS 578/04, a ze dne 20. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 553/2005).

Z hlediska těchto pravidel Nejvyšší soud podaná dovolání posuzoval a z jejich obsahu zjistil, že oba dovolatelé v rozporu s nimi uplatnili též výhrady, jež vystavěli na tvrzeních, že se skutků kladených jim za vinu nedopustili, resp. se jich nedopustili tak, jak bylo soudy nižších stupňů zjištěno a ve skutkové větě výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně popsáno. V dovolání obviněného Š. N. se jednalo konkrétně o ty výhrady a argumenty, jimiž polemizoval s výpovědí spoluobviněného M. K., kterou označil za nevěrohodnou a účelovou, a naproti tomu jako důkaz, na němž měly soudy svůj závěr o jeho vině vystavět, označil výpověď poškozeného T. H. N. ze dne 18. 10. 2011, anebo pokud tvrdil, že skutkový děj probíhal jinak, než jak soudy ve skutkových zjištěních uvedly. Obviněný M. K. v rozporu se zvoleným důvodem vytýkal u skutku pod bodem 1), že se jej nedopustil on, nýbrž jemu fyzicky podobný svědek T. V., a že útočník nepoužil boxer, jak je uvedeno ve skutkových zjištěních, ale mohl stejně tak dobře použít popelník. Rovněž mimo tento dovolací důvod namítal nevěrohodnost poškozeného D. S., a jím uvedená tvrzení považoval za neadekvátní dalším okolnostem, za nichž k tomuto činu došlo. Ve vztahu k bodu 2) v rozporu s uplatněným důvodem vznesl námitky proti své účasti na zjištěném činu s argumenty o nepřehlednosti situace, podnapilosti osob pohybujících se na místě činu a o špatných světelných podmínkách, a výtkami, že policie nezvažovala, že se činu mohl dopustit někdo jiný ze skupiny všech přítomných osob, a měl tedy za to, že tento skutek nebyl s potřebnou jistotou prokázán. V této souvislosti se mimo označený dovolací důvod domáhal změny skutkového zjištění v tom, že on nepronesl nacistický pozdrav a že většina přítomných jej ani neslyšela ani nezaznamenala, takže jej vnímaly jen dvě osoby.

Takto formulované výhrady obou dovolatelů nemají povahu hmotně právní problematiky, neboť jejich podstatou je v této části vlastní konstrukce skutkového děje vystavěná na podkladě jimi uplatňované verze obhajoby při pomíjení těch důkazů, které jejich vinu prokazovaly. Obvinění uvedenou část výhrad soustředili proti vedení dokazování a způsobu hodnocení důkazů podle § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a vytýkali v zásadě procesní vady, čímž svá dovolání sice formálně opřeli o § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., avšak materiálně jej ve smyslu tohoto dovolacího důvodu nepodali. Vzhledem k tomu, že nemají

tyto námitky právní povahu a nekorespondují nejenom s označeným, ale ani s žádným jiným důvodem vymezeným v § 265b odst. 1, 2 tr. ř. Nejvyšší soud nemohl předmětná rozhodnutí z podnětu takto formulovaných námitek meritorně přezkoumávat. Tento závěr Nejvyšší soud učinil poté, co s ohledem na obsah napadených rozhodnutí shledal, že způsob, jakým soudy nižšího stupně zhodnotily provedené důkazy a na jejich podkladě vyslovily své skutkové a potažmo i právní závěry, nesvědčí o zjevné absenci srozumitelného odůvodnění rozsudku, ani o kardinálně logických rozporech ve skutkových zjištěních a z nich vyvozených právních závěrech, nebo o opomenutí či nehodnocení stěžejních důkazů (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 1800/2010).

V souladu s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný M. K. vznesl námitky proti výroku o vině u činu pod bodem 1) a 2) výhradami proti naplnění znaku opětovnosti u kvalifikovaných skutkových podstat podle § 145 odst. 2 písm. g) tr. zákoníku a § 358 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, nebo jestliže u bodů 2) a 3) usuzoval, že by se nemělo jednat o přečiny, ale jen o přestupky. Obvinění M. K. i Š. N. relevantně s označeným dovolacím důvodem uplatnili v zásadě shodnou námitku proti bodu 3) obdobnými výtkami proti správnosti posouzení jejich jednání jako pokusu zločinu loupeže podle § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku spáchaného ve spolupachatelství za podmínek podle § 23 tr. zákoníku pro nedostatek společného úmyslu a společného záměru.

Námitkami korespondujícími s označeným dovolacím důvodem jsou i výhrady, jimiž obviněný M. K. brojil proti výroku o trestu, jak bude uvedeno dále.

Na podkladě takto vymezených námitek Nejvyšší soud nejprve přezkoumal vady vytýkané proti výroku o vině, a to s těmito závěry:

Námitky obviněného M. K. ve vztahu k bodům 1), 2) vycházejí ze závěru, že soudy nesprávně shledaly naplněným znak „opětovně“ u kvalifikovaných skutkových podstat trestných činů podle § 145 odst. 2 písm. g) a § 358 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, a to i přes důsledky, jež měla v tomto směru amnestie prezidenta republiky z 1. 1. 2013.

Pro závěr o tom, zda jsou tyto výhrady opodstatněné, Nejvyšší soud vyžádal spis Okresního soudu v Uherském Hradišti, soudu pro mládež pod sp. zn. 2 Tm 17/2010, a z něj zjistil, že obviněný M. K. byl rozsudkem ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. sp. zn. 2 Tm 17/2010, uznán vinným pokusem provinění těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1 tr. zákoníku a výtržnictvím podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, a byl odsouzen k úhrnnému trestnímu opatření odnětí svobody v trvání 24 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání 30 měsíců, a k výchovnému opatření dohledu probačního úředníka. Usnesením tohoto soudu ze dne 29. 4. 2013, sp. zn. 2 Tm 17/2010 (č. l. 284), bylo rozhodnuto, že podle § 368 tr. ř. s přihlédnutím k § 74 z. s. m., je obviněný účasten na amnestii prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013. Podle článku IV odst. 1 písm. b) této amnestie se mu promíjí trestní opatření odnětí svobody v trvání dvaceti čtyř měsíců podmíněně odložené na zkušební dobu v trvání třiceti měsíců uložené shora uvedeným rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti. Podle článku IV odst. 3 této amnestie se na obviněného hledí, jako by nebyl odsouzen.

Se zřetelem na citované amnestijní rozhodnutí Nejvyšší soud uvádí, že podle rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013, č. 1/2013 Sb., byly na základě článku IV. této amnestie prezidentem prominuty podmíněně odložené tresty odnětí svobody pravomocně uložené před 1. lednem 2013 osobám, kterým byl trest uložen ve výměře nepřevyšující dva roky [odst. 1 písm. b)]. Na osoby, kterým se takto prominul trest, se hledí, jako by odsouzeny nebyly (odst. 3).

Pojmem „opětovně“, jenž je znakem kvalifikované skutkové podstaty podle § 145 odst. 2 písm. g) tr. zákoníku a § 358 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, vyjádřeným slovy „spáchá-li čin v odstavci 1 opětovně“, se rozumějí případy, kdy pachatel trestný čin opakuje. Je tomu především u souběhu

trestných činů, a podmínkou u nich není, aby za ně byl pachatel pravomocně odsouzen nebo potrestán, avšak i sem takové případy patří [nepatří sem pokračování, kdy pachatel bude postižen pro zvlášť přitěžující okolnost na dvou nebo více osobách § 145 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku]. Uvedený znak je naplněn i tehdy, když pachatel byl již pro takový čin odsouzen, avšak hledí se na něho, jako by odsouzen nebyl. Vzhledem k tomu, že pro naplnění znaku opětovnosti pachatel nemusí být vůbec odsouzen, odpovídá tomuto pojetí skutečnost, že účinek zahlazení, jímž je odstranění nepříznivých důsledků odsouzení v budoucím životě pachatele (§ 106 tr. zákoníku) se zde neuplatní. S ohledem na tyto argumenty uvedená okolnost vychází z vlastního opakování téhož zločinu bez vztahu k jakémukoliv odsouzení, tedy i odsouzení jinak zahlazenému (srov. rozhodnutí č. 58/2011 Sb. rozh. tr.).

Z uvedených zásad vyplývá, že naplnění znaku „opětovně“ nebrání ani účinek zahlazení spojený s prominutím uloženého trestu na základě amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013 usnesením Okresního soudu v Uherském Hradišti, soudu pro mládež, ze dne 29. 4. 2013, sp. zn. 2 Tm 17/2010. Pro naplnění znaku „opětovně“ nemá význam otázka, zda obviněný byl či nebyl odsouzen, ale rozhodné je, že amnestií zůstal nedotčen výrok o vině, podle něhož se opakování v trestném činu posuzuje. V konkrétním případě byl uvedený požadavek opětovnosti splněn, protože uvedenou amnestií zůstal nedotčen výrok o vině, jímž byl obviněný uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti, soudu pro mládež, ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, pokusem přečinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1, § 145 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, a proto soudy obou stupňů zcela správně dospěly k závěru, že v projednávané věci obviněný naplnil znaky zločinu podle § 145 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku a přečinu podle § 358 odst. 1, 2 písm. a) tz. zákoníku. Uvedenou námitku obviněného M. K. proto Nejvyšší soud nepovažoval za důvodnou.

Obviněný M. K. a obdobně s ním i obviněný Š. N. brojili proti tomu, že čin v bodě 3), jehož se dopustili společně, nemůže u žádného z nich naplňovat znaky zločinu loupeže podle § 21 odst. 1, § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku ve stadiu pokusu, protože nejednali jako spolupachatelé podle § 23 tr. zákoníku. Protože tak oba dovolatelé učinili v zásadně shodnými výhradami, Nejvyšší soud zkoumal důvodnost této námitky ve vztahu k oběma dovolatelům.

Spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku předpokládá spáchání trestného činu společným jednáním a úmysl k tomu směřující. O společné jednání, ať již současně probíhající nebo postupně na sebe navazující, jde tehdy, jestliže každý ze spolupachatelů naplnil svým jednáním všechny znaky skutkové podstaty trestného činu, nebo jestliže každý ze spolupachatelů svým jednáním uskutečnil jen některý ze znaků skutkové podstaty trestného činu, jež je pak naplněna jen souhrnem těchto jednání, anebo jestliže jednání každého ze spolupachatelů je aspoň článkem řetězu přičemž jednotlivé činnosti – články řetězu – směřují k přímému vykonání trestného činu a jen ve svém celku tvoří jeho skutkovou podstatu a působí současně (srov. rozhodnutí č. 36/1973 a č. 15/1967 Sb. rozh. tr.). K naplnění pojmu spolupachatelství přitom není třeba, aby se všichni spolupachatelé zúčastnili na trestné činnosti stejnou měrou. Stačí i částečné přispění, třeba i v podřízené roli, jestliže je vedeno stejným úmyslem jako činnost ostatních pachatelů, a je tak objektivně i subjektivně složkou děje tvořícího ve svém celku trestné jednání (viz např. rozhodnutí č. 18/1994 Sb. rozh. tr. či usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 16. 11. 2004, sp. zn. IV. ÚS 299/04, ze dne 14. 2. 2007, sp. zn. I. ÚS 247/04, ze dne 3. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS 122/07, a ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. IV. ÚS 85/08). Skládá-li se činnost z několika složek, mohou tyto složky být rozděleny na jednotlivé spolupachatele tak, že jednotlivá jednání mohou provádět jednotliví pachatelé, avšak tato jednotlivá jednání ve svém souhrnu naplňují skutkovou podstatu trestného činu. (srov. rozhodnutí č. 66/1955 Sb. rozh. tr.) Spolupachatelem trestného činu loupeže podle § 173 tr. zákoníku je i pachatel, který se zmocňuje cizí věci využívaje skutečnosti, že jeho společník zatím s použitím násilí překonává odpor poškozeného, nebo i ten, kdo se sám nedopouští násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí, ale

např. jedná tak, aby nalezl cizí věc, které se chce spolu s ostatními pachateli zmocnit. Spolupachatel trestného činu loupeže, který sám fyzicky poškozeného nenapadl, odpovídá za jeho smrt podle § 23 odst. 1, § 173 odst. 1, 3tr. zákoníku, jestliže byla způsobena jednáním jiného spolupachatele v rámci společného loupežného útoku proti poškozenému, a on alespoň vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl, že tímto útokem uvedený těžší následek může být způsoben (srov. rozhodnutí č. 67/1971-II. a č. 18/1994 Sb. rozh. tr.).

Společný úmysl spolupachatelů musí zahrnovat jak jejich společné jednání, tak sledování společného cíle, přičemž předchozí vzájemná výslovná dohoda není vyžadována a postačí, jde-li o dohodu konkludentní. Společenská škodlivost spolupachatelství zahrnuje vedle společného jednání také skutečnost, že spolupachatelé jsou vědomím společné trestné činnosti navzájem posilováni při jejím páchání.

Zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví. Pokusem takového činu je podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku takové jednání, které bezprostředně směřovalo k dokonání trestného činu, jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, avšak k jeho dokonání nedošlo.

Soudy obou stupňů k výroku o vině u skutku pod bodem 3), jak je výše popsán, v odůvodněních svých rozhodnutí vysvětlily potřebné závěry i úvahy a lze jen připomenout, že soud prvního stupně k otázce spolupachatelství na straně 37 až 38 svého rozsudku uvedl, že bylo zjištěno, že počáteční úmysl obviněného Š. N. směřoval ke způsobení těžké újmy poškozenému T. H. N., kterého napadl zvlášť surovým způsobem, avšak v okamžiku, kdy zjistil, že si při útoku rozbil hodinky, vyzval přítomného spoluobviněného M. K., který do té doby pouze útoku přihlížel, aby poškozenému prohledal kapsu, přičemž obviněný Š. N. v útoku proti poškozenému pokračoval, stále na něm klečel, držel ho, tj. užíval proti němu násilí, a v daném okamžiku takto jednal v úmyslu umožnit obviněnému M. K. prohledání kapsy poškozeného, aby mu z ní mohl odcizit eventuální finanční obnos. Obviněný M. K. přistoupil k poškozenému na výzvu obviněného Š. N. a rozhodně k tomu nebyl nucen. Oba obvinění tak podle soudu jednali v úmyslu přímém, neboť se chtěli za užití násilí zmocnit věcí poškozeného a byli nejméně srozuměni s tím, že takovým činem může poškozenému vzniknout těžká újma na zdraví. Odvolací soud na straně 10 svého rozsudku k tomuto činu rozvedl, že úmysl obviněných nebyl dán na samotném počátku jednání obou obviněných, ale postupně se vyvíjel. Z počátečního napadení poškozeného vedeného úmyslem tomuto ublížit na zdraví, jednání obviněných postupně přerostlo v činnost vedenou loupežným motivem, přičemž v souvislosti s tímto rozhodnutím vzrostla i agresivita obviněného Š. N., jehož počínání obviněný M. K. přihlížel. Oba obvinění si proto museli být s ohledem na způsob napadení poškozeného vědomi toho, že mohou způsobit těžkou újmu na zdraví, a s tímto následkem byli minimálně srozuměni. Prokázáno bylo nepochybně přinejmenším to, že v návaznosti na to obviněný M. K. odcizil po vzájemné slovní dohodě s Š. N. poškozenému dokladovku s uvedenou peněžní částkou v době, kdy proti poškozenému obviněný Š. N. užil násilí a seděl na něm.

Z uvedeného Nejvyšší soud shledal, že nejen podle popisu skutkového zjištění zachyceného v bodě 3), ale na jeho základě i z rozvedeného průběhu širších okolností, za nichž byl čin spáchán, vyplývá, že oba dovolatelé se tohoto skutku účastnili současně, neboť oba byli přítomni na místě od počátku. Okolnost, že obviněný M. K. se přímo fyzického útočení proti poškozenému T. H.N. neúčastnil a fyzicky jej napadl obviněný Š. N., nebrání tomu, aby i on nesl trestní odpovědnost za celý čin, neboť věděl o tom, jak se poškozený dostal na zem, a viděl, že se tak stalo tím, že podlehl úderům obviněného Š. N. Byl to právě tento obviněný, kdo obviněného M. K. vyzval odebrat poškozenému doklady a z nich peníze. Obviněný M. K. výzvy spolupachatele vyhověl a poškozenému přes jeho odpor složku s doklady odňal a vzal mu z ní 2.000,- Kč. Společný záměr dosvědčuje i důvod zmíněného odebrání tašky s doklady, souhlasně vyjádřený záminkou, že jde o údajnou náhradu za rozbité hodinky obviněného Š. N.

Průběh popsané události sice nesvědčí zřejmě o tom, že by obvinění od počátku byli dohodnuti na odcizení finanční částky poškozenému, ale jak soudy správně dovodily, vše nasvědčuje tomu, že až v průběhu popsaného fyzického útoku, když byl poškozený bezbranný, obvinění pojali společný záměr odcizit mu věc, který v souvislosti s napadením poškozeného bezprostředně realizovali, a to ve vzájemné souhře a shodě, při využití popsaného fyzického útoku ze strany obviněného Š. N. Podstatné pro tyto závěry, svědčí mimo jiné i to, že k odcizení věci obviněným M. K. došlo, když byl poškozený již zbit, a on se tomu nesnažil jakkoli zabránit. Naopak právě při využití této okolnosti na výzvu spolupachatele a za jeho přítomnosti, poškozenému, jenž se snažil si své věci uchránit, uvedené věci poté, co jej prohledal, odňal. Všechny uvedené skutečnosti svědčí o tom, že obvinění jednali ve vzájemné součinnosti a jde o společné jednání postupně na sebe navazující, neboť každý ze spolupachatelů svým jednáním uskutečnil jen některý ze znaků skutkové podstaty uvedeného zločinu, jež tak byla naplněna souhrnem těchto jednání, a za této situace je třeba oběma obviněným přičítat jak následek ve vztahu k spočívající v odcizení věci, tak i následek spočívající v ublížení na zdraví a s ohledem na způsob a shora popsanou intenzitu napadení poškozeného, je oběma třeba přičítat i možnost vzniku těžké újmy na zdraví ve smyslu písmene b) § 173 odst. 2 tr. zákoníku (k tomu přiměřeně srov. rozhodnutí č. 66/1955, č. 67/1971-II. nebo č. 18/1994 Sb. rozh. tr.).

Z uvedených zjištění Nejvyšší soud ve shodě se soudy nižších stupňů dospěl k závěru, že obvinění takto popsaným jednáním naplnili skutkovou podstatu zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku spáchaného ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku.
V důsledku tohoto závěru nemohl přisvědčit požadavku obviněného M. K. na změnu právní kvalifikace a posouzení činu pod bodem 3) jako trestného činu krádeže, neboť byly-li shledány naplněnými znaky skutkové podstaty trestného činu loupeže, nemůže se u téhož činu jednat o krádež.

Se zřetelem na všechny popsané důvody Nejvyšší soud k dovoláním obviněných podaným proti výroku o vině shledal, že oba soudy nižších stupňů správně došly k závěru, že obviněný M. K. spáchal v bodě 1) pokus zvlášť závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 145 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku a přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku, v bodě 2) přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a přečin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku, a v bodě 3) pokus zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. Při tomto závěru nebylo možné akceptovat požadavek, aby byly činy 1) a 2) posouzeny jako přestupek, neboť, jak se rozvádí i v předešlé části tohoto rozhodnutí, obviněný M. K. skutečnost, že nejde o trestná jednání, zčásti dovozoval i z požadavku změny skutkového zjištění, k čemuž nemohlo být přihlíženo. Při uvážení všech skutkových zjištění, jak byla v napadených rozhodnutích uvedena, a k otázkám, jež byly nyní vyloženy, je požadavek, že jde pouze o přestupky, zcela neadekvátní závažnosti a škodlivosti činů, jichž se obviněný M. K. dopustil. Vzhledem k tomu, že oba obvinění byli v souladu se zákonem pod bodem 3) uznáni vinnými pokusem zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 173 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, byla dovolání obou obviněných zaměřená proti výroku o vině posouzena jako neopodstatněná.

Nejvyšší soud dovolání obviněného Š. N., jenž dovolání podal pouze proti výroku o vině a nebrojil proti jiné části napadeného rozsudku, z uvedených důvodů podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné odmítl.

V případě obviněného M. K., který dovolání podal i proti výroku o trestu, Nejvyšší soud dále zkoumal důvodnost těchto jeho dalších námitek, jimiž s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. namítal porušení zásady zákazu reformationis in peius u úhrnného trestu uloženého

odvolacím soudem k jeho odvolání ve stejné výměře jako byla celková výše souhrnného trestu a úhrnného trestu uloženého rozsudkem soudu prvního stupně. Obviněný tuto výtku přiřadil k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jenž slouží (jak bylo výše rozvedeno) především k nápravě vad vycházejících z porušení hmotně právních předpisů, což v případě trestu může nastat zejména v tom, zda měl či neměl být uložen souhrnný trest nebo úhrnný trest, popř. společný trest za pokračování v trestném činu (srov. rozhodnutí č. 22/2003 Sb. rozh. tr.).

Podle dosavadní rozhodovací praxe Nejvyššího soudu není jednoznačný názor na to, zda porušení zákazu reformationis in peius při ukládání trestu lze podřadit pod uvedený dovolací důvod (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2002, sp. zn. 6 Tdo 354/2002), či zda by se mohlo jednat o důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., jenž však obviněný v nyní projednávaném dovolání neoznačil (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2008, sp. zn. 8 Tdo 26/2008), anebo se nejedná o žádný z dovolacích důvodů (k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2003 sp. zn. 11 Tdo 60/2003 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. 5 Tdo 570/2006).

Nejvyšší soud současně připomíná, že posledně uvedený názor, že porušení zákazu reformationis in peius nedopadá na žádný z dovolacích důvodů, byl již překonán v několika rozhodnutích Ústavního soudu, který opakovaně vyjádřil, že odmítnutí podřadit porušení zákazu reformationis in peius pod některý z dovolacích důvodů, je vybočením z mezí spravedlivého procesu, což podle Ústavního soudu zakládá protiústavnost rozhodnutí. Žádný soud totiž nemůže omezovat svůj přezkum tak, že se odmítne zabývat námitkou porušení některé z esenciálních zásad spravedlivého procesu. Povinnost chránit základní práva a svobody i pro dovolací soud vyplývá z článku 4 Ústavy (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 18. srpna 2004 sp. zn. I. ÚS 55/04, nebo ze dne 8. června 2006 sp. zn. II. ÚS 304/04, dále též nález ze dne 24. 4. 2006, sp. zn. I. ÚS 670/2005).

Nejvyšší soud z uvedených důvodů i v nyní projednávané věci zkoumal důvodnost uvedené námitky, avšak s tím, že předmětná část dovolání korespondovala spíše s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. (obdobně též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. 8 Tdo 83/2009). Skutečnost, že uvedený důvod obviněný výslovně v dovolání neuvedl, není rozhodná, protože dovolací soud je povinen dovolání přezkoumávat zejména s ohledem na jeho obsahovou stránku.

Podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. lze dovolání podat, byl-li obviněnému uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

Vzhledem k tomu, že obviněný porušení zásady zákazu reformationis in peius shledával v nezákonně uloženém trestu ukládaném za více trestných činů, je z povahy podaného dovolání patrné, že dopadá na alternativu výměry mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně, jež se odvíjí od trestu odnětí svobody podle konkrétní hranice trestní sazby stanovené v příslušném ustanovení zvláštní části trestního zákona, zejména, že byl spáchán v souběhu s jiným trestným činem na podkladě podmínek úhrnného (§ 43 odst. 1 tr. zákoníku) nebo souhrnného (§ 43 odst. 2 tr. zákoníku) trestu.

Zákaz reformationis in peius, tj. zákaz změnit napadený rozsudek soudu prvního stupně v neprospěch obviněného, pokud odvolací soud nerozhoduje z podnětu odvolání státního zástupce podaného v neprospěch obviněného, zákon upravuje v ustanovení § 259 odst. 4 část věty před středníkem tr. ř. tak, že v neprospěch obviněného může odvolací soud změnit napadený rozsudek jen na podkladě odvolání státního zástupce, jež bylo podáno v neprospěch obviněného.

Rozsudek je v neprospěch obviněného měněn tehdy, dojde-li k jakékoliv změně a v kterémkoliv výroku rozsudku, jenž se přímo dotýká obviněného, v důsledku níž se zhoršuje postavení obviněného.

Změna k horšímu může nastat kromě jiného (ve skutkových zjištěních, v použité právní kvalifikaci, v ochranném opatření, v náhradě škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení), i v druhu a výměře trestu (srov. např. rozhodnutí č. 22/1999 Sb. rozh. tr.). Postavení obviněného je třeba hodnotit v celém rozsahu rozsudku a jeho následků, a to i se zřetelem k celkovému dopadu, jenž by mohl být chápán objektivně, ale i s ohledem na to, že tyto důsledky v konečné fázi pociťuje obviněný, jenž určuje, zda mu změna prospívá či nikoli. Proto je třeba vycházet ze všech dostatečně zjištěných rozhodných skutečností (srov. nález Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2006, sp. zn. I. ÚS 670/2005).

V posuzované věci Nejvyšší soud z obsahu spisu Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně sp. zn. 61 T 6/2012 zjistil, že obviněný M. K. byl rozsudkem soudu prvního stupně uznán vinným v bodech 1), 2), 3) trestnými činy, jak jsou výše uvedeny, a odsouzen byl jednak k souhrnnému trestu odnětí svobody za trestné činy spáchané v bodě 1) projednávané věci a dále též za sbíhající se provinění těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku a provinění výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti, soudu pro mládež, ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, a tento trest byl vyměřen podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 5 tr. zákoníku a § 43 odst. 2 tr. zákoníku v trvání dvou let, a pro jeho výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem (bylo rozhodnuto o zrušení všech dotčených výroků). Jednak byl obviněnému za trestné činy uvedené v bodech 2) a 3) projednávané věci uložen podle § 173 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání pěti let se zařazením pro jeho výkon podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku do věznice s ostrahou.

Soud prvního stupně k takto uloženým trestům na straně 38 až 39 citovaného rozsudku rozvedl, jakými skutečnostmi byl při výměře u obou z nich veden. Jen pro úplnost lze zmínit k závěru o výši souhrnného trestu, že soud poukázal na okolnosti, za nichž se obviněný dopustil jednak činu pod bodem 1), ale posuzoval i čin, jímž byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu pro mládež v Uherském Hradišti ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, u nějž posuzoval jeho závažnost, avšak i přes jeho větší škodlivost vyložil důvody, jež jej vedly k použití ustanovení § 58 odst. 5 tr. zákoníku, tj. že zločin těžkého ublížení na zdraví zůstal ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku. Přihlížel i k tomu, že obviněný byl tehdy mladistvým. Na tomto podkladě mu uložil souhrnný trest odnětí svobody vyměřený pod spodní hranicí zákonného rozpětí, tedy v trvání 2 let.

Odvolací soud rozhodující pouze z podnětu odvolání obviněného M. K. uvedený rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích o trestu zrušil a odsoudil jej za trestné činy v bodech 1), 2), 3) toliko k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání sedmi let, pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou. Na straně 12 a 13 odůvodnění přezkoumávaného rozsudku rozvedl, že odvolání obviněného projednával až po vyhlášení amnestie prezidenta republiky dne 1. 1. 2013. V rámci předběžné otázky zkoumal její dopad na odsouzení z rozsudku Okresního soudu v Uherském Hradišti, soudu pro mládež, ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, a shledal podmínky pro použití článku IV. odst. 1 písm. b) této amnestie s účinky zahlazení a pro prominutí obviněnému pravomocně uloženého trestního opatření odnětí svobody v trvání dvou let podmíněně odloženého na zkušební dobu v trvání tří let. V důsledku tohoto účinku amnestie odpadly zákonné podmínky pro ukládání souhrnného trestu podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku za jednání popsané pod bodem 1) výroku rozsudku, a proto obviněnému uložil jeden úhrnný trest za veškerou nyní projednávanou trestnou činnost. Za přiměřený, s přihlédnutím k absenci odvolání státního zástupce v neprospěch obviněného, považoval trest odnětí svobody v trvání sedmi let, jak byl ve své podstatě uložen za veškerou trestnou činnost i soudem prvního stupně. Podmínky pro jakékoli zmírnění trestu neshledal. Za zpřísnění odvolací soud nepovažoval ani způsob zařazení obviněného pro výkon uloženého trestu, a proto jej zařadil podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku do věznice s ostrahou.

Nejvyšší soud k námitce obviněného o porušení zákazu reformationis in peius zmiňuje obecně platné

pravidlo, že tato zásada se nevztahuje na samotné řízení, ale na jeho výsledek, jenž se odrazí v rozhodnutí. Otázku, zda nově uložený úhrnný trest není přísnější než rozsudkem soudu prvního stupně dříve uložený souhrnný trest, a nezhoršuje tak postavení obviněného vzhledem k původně uloženému trestu, je nutno řešit v konkrétním případě po zhodnocení uložených trestů z hlediska jejich druhu a výměry a při zachování zásad platných pro ukládání souhrnného či úhrnného trestu.

V posuzované věci bylo nutné zkoumat, zda se, na základě odvolacím soudem uloženého úhrnného trestu ve stejné výměře, jakou činil součet trestů souhrnného a úhrnného uložených rozsudkem soudu prvního stupně, nezhoršilo postavení obviněného.

Nejvyšší soud již shora konstatoval, že odvolací soud zcela správně shledal, že v daném případě již nelze obviněnému ukládat trest souhrnný ve vztahu ke skutku uvedenému v bodě 1), neboť, ač byly v době, kdy rozhodoval soud prvního stupně (27. 9. 2012), splněny podmínky pro uložení tohoto trestu ve smyslu § 43 odst. 2 tr. zákoníku s ohledem na odsouzení rozsudkem Okresního soudu pro mládež v Uherském Hradišti ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, v době, kdy rozhodoval odvolací soud (5. 3. 2013), již se zřetelem na amnestii prezidenta republiky z 1. 1. 2013 byly splněny podmínky podle čl. IV. uvedené amnestie, která v článku IV. odst. 3 stanovila, že se na osoby, kterým se promíjí trest podle odstavců 1 a 2, hledí, jako by odsouzeny nebyly. Tento závěr se promítá do podmínek pro ukládání souhrnného trestu tím, že podle § 43 odst. 4 tr. zákoníku se ustanovení o souhrnném trestu neužije, jestliže dřívější odsouzení je takové povahy, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

S ohledem na tyto zásady odvolací soud zcela právně shledal, že souhrnný trest ukládat není možné, a správně proto obviněnému za veškerou trestnou činnost, pro kterou jej v daném případě soud prvního stupně uznal vinným (odvolací soud sám nikterak výrok o vině neměnil), ukládal jeden úhrnný trest. Lze jen připomenout, že při trestání souhrnu sbíhající se trestné činnosti se ukládaný trest vyměřuje za celý souhrn sbíhající se trestné činnosti. Odsuzuje-li soud pachatele za dva nebo více trestných činů, uloží nu úhrnný trest podle toho ustanovení, které se vztahuje na trestný čin z nich nejpřísněji trestný, pokud nezvolí další zpřísnění ve smyslu zásady asperační (blíže srov. § 43 odst. 1 tr. zákoníku).

Jestliže odvolací soud obviněnému ukládal trest nově, byl povinen uvážit, že při absenci podmínek souhrnnosti již ukládá trest za menší počet trestných činů, než jak tomu bylo při ukládání souhrnného testu (nově trest již neukládal za pokus těžké újmy na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku a výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, za které byl obviněný odsouzen rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010), a tomu také bylo nutné přizpůsobit výměru nově ukládaného úhrnného trestu, neboť i odvolací soud, pokud se změní podmínky pro ukládání trestu, je povinen postupovat ve smyslu § 39 odst. 1, 2, 3 tr. zákoníku. Ukládá-li trest za více trestných činů, je povinen přihlížet u každého z nich k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu (§ 39 odst. 1 tr. zákoníku), když povaha a závažnost trestného činu jsou určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem (§ 39 odst. 2 tr. zákoníku).

Ze všech těchto skutečností plyne, že v případě, že se počet trestných činů, za něž je trest ukládán, oproti rozsudku soudu prvního stupně sníží, je odvolací soud rozhodující pouze k odvolání obviněného při stanovení výměry nového trestu povinen promítnout ve prospěch obviněného, že trest se nově vyměřuje jen za zbývající trestné činy. Výměru takového trestu je nutné proporcionálně stanovit na základě podmínek § 39 tr. zákoníku, avšak zásadně ji snížit s ohledem na závažnost těch trestných činů, za něž je trest již ukládán není. Tento závěr koresponduje s právním názorem, jenž byl vyjádřen i v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. 5. 1997, sp. zn. 1 Tzn 5/1997, který byl uveřejněn pod č. 4/1998 Sb. rozh. tr. s právní větou, že „v případě, kdy nelze užít ustanovení o

souhrnném trestu, neboť dřívější odsouzení je takové povahy, že se na pachatele v době odvolacího řízení již hledí, jako by nebyl odsouzen (§ 44, § 83 odst. 4 tr. zákoníku), není možné chápat zákaz reformace in peius (§ 259 odst. 4 tr. ř.) tak, že po zrušení výroku o souhrnném trestu odnětí svobody, který byl uložen soudem prvního stupně, lze uložit trest jen v délce, jež tvoří rozdíl mezi délkou trestu uloženého soudem prvního stupně jako trestu souhrnného a trestu, který byl uložen dřívějším rozsudkem. Pokud jde o uvedený zákaz, odvolací soud je v tomto případě omezen při ukládání trestu pouze délkou trestu odnětí svobody, který byl uložen soudem prvního stupně jako trest souhrnný". Z obsahu tohoto rozhodnutí však vyplývá, že uvedená věta reagovala na to, že odvolacímu soudu bylo vytýkáno, že ukládal (za obdobných podmínek jako jsou v nyní projednávané věci) trest pod spodní hranici zákonné trestní sazby trestného činu, za nějž obviněného odsuzoval. Kromě toho, že tuto vadu Nejvyšší soud v uvedeném rozsudku vytknul, v odůvodnění zmíněný problém vysvětlil podrobněji se závěrem, že jen k odvolání obviněného nově ukládaný trest bez podmínek souhrnnosti nemůže být jako trest úhrnný uložen ve stejné výměře, v jaké byl vyměřen trest souhrnný.

Tuto zásadu je nutné uplatnit i v projednávané věci, a proto, když odvolací soud rozhodoval pouze na základě odvolání obviněného a neshledal podmínky pro ukládání souhrnného trestu, neboť dřívější odsouzení mělo v té době již povahu, že se na pachatele hledělo, jako by nebyl odsouzen (§ 43 odst. 4 tr. zákoníku), porušil zákaz reformationis in peius, jestliže obviněnému M. K. při ukládání trestu jen k jeho odvolání za pět trestných činů uložil úhrnný trest ve výměře stejné, jako soud prvního stupně v součtu úhrnného a souhrnného trestu uložil za sedm trestných činů. Tento stav je nutné považovat za zhoršení postavení obviněného, jež bylo při nesnížení trestu zvýrazněno i tím, že odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně při ukládání souhrnného trestu do jeho výměry nepromítl zmírňující ustanovení § 58 odst. 5 tr. zákoníku, které užil v rámci souhrnného trestu soud prvního stupně, jenž uvedený trest modifikoval s ohledem na to, že obviněného odsuzoval za pokus trestného činu podle § 21 odst. 1 k § 145 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku. Odvolací soud, přestože v tomto ohledu ukládal stejně jako soud prvního stupně úhrnný trest za dva trestné činy, které zůstaly ve stadiu pokusu [rovněž i ohledně § 21 odst. 1, § 173 písm. b) tr. zákoníku], jak v odůvodnění svého rozhodnutí vyložil, toto zmírňující ustanovení nepoužil, protože pro takový postup neshledal zákonné důvody.

Nejvyšší soud, když shledal, že odvolací soud novou výměrou trestu změnil rozsudek v neprospěch obviněného, čímž porušil zásadu zákazu reformationis in peius vyjádřenou v § 259 odst. 4 tr. ř., ve veřejném zasedání toto pochybení odvolacího soudu napravil tím, že rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. částečně zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 To 2/2013, ve výroku o trestu uloženém obviněnému M. K. a podle § 265k odst. 2 tr. ř. v rozsahu tohoto zrušení zrušil všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a poté podle § 265m odst. 1 tr. ř. sám znovu při nezměněném výroku o vině rozhodl.

Obviněnému M. K. za činy v bodech 1), 2), 3), a to pokus zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1, odst. 2 písm. g) tr. zákoníku, dva přečiny výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, přečin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku a za pokus zločinu loupeže podle § 21 odst. 1 k § 173 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Brně - pobočka ve Zlíně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 61 T 6/2012, ve znění rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 To 2/2013, uložil podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání šesti roků a osmi měsíců, pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou.

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného ukládal trest odnětí svobody podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku, a kromě shora uvedených zásad, jež v rámci výměry respektoval, pro jeho výměru vycházel v zásadě ze skutečností, jež k osobě pachatele a povaze a závažnosti činů spáchaných v bodech 1), 2), 3) rozvedl odvolací soud, neboť v rámci úvah soustředěných do těchto okolností odvolací soud

zvážil všechny rozhodné skutečnosti, které posuzoval objektivně a v souladu se zjištěními v průběhu dokazování učiněnými soudy obou stupňů. Ve smyslu § 39 odst. 1 tr. zákoníku především bral k tíži obviněného do úvahy, že se dopustil více trestných činů, z nichž pokusy zločinů těžkého ublížení na zdraví a loupeže jsou velmi závažnými delikty a míra, s níž se obviněný na nich podílel, byla významná. Zvažoval i to, že se trestné činnosti dopouštěl opakovaně a nezapůsobilo na něj, že byl soudem již v jednom případě uznán vinným za obdobná trestná jednání, z čehož si nevzal řádné ponaučení. Obviněnému též neprospívá ani to, že jím spáchané činy trvaly po jistý časový úsek, v jehož průběhu se zřetelně vždy stupňovala jeho agresivita vedoucí snahou ublížit osobám, jež byly nablízku. Je z povahy těchto činů zřejmé, že byly převážně násilné povahy. Tyto okolnosti týkající se způsobu a provedení činu vyplývají i ze závěrů znalců hodnotících obviněného jako osobu bez dostatečného sebevědomí, jež si zvyšoval či kompenzoval právě násilným jednáním vůči jiným osobám. Zmíněné agresivní rysy u něj sice nevymizí, ale bude záležet na dalším působení na obviněného, jak dokáže ve svém dalším životě obdobné situace zvládnout, k čemuž by mohl výkon trestu přispět. K jeho prospěchu bylo nutné na druhou stanu vyhodnotit, že se vytýkané trestné činnosti dopustil ve věku blízkém věku mladistvých, kdy ještě jeho vývoj nemusí být zcela ukončen a bude proto možné do jisté míry jeho další chování ovlivnit.

K těmto okolnostem Nejvyšší soud navíc dodává, že při úvahách o výměře trestu v porovnání s trestem uloženým soudem prvního stupně zvážil, že trest již nevyměřuje s přihlédnutím k povaze a závažnosti přečinu podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku a pokusu zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 k § 145 odst. 1 tr. zákoníku, jimiž byl obviněný M. K. uznán vinným rozsudkem Okresního soudu pro mládež v Uherském Hradišti ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 2 Tm 17/2010, a proto s přihlédnutím k této okolnosti původně uložený trest snížil ve smyslu zásady proporcionality a na základě charakteru trestných činů, které již odpadly. Zvažoval již jen povahu a závažnost pěti trestných činů, za něž nyní trest vyměřoval. Z těchto důvodů považoval za přiměřené všem zjištěným okolnostem obviněnému uložit oproti přezkoumávanému rozhodnutí trest o 4 měsíce kratší. Nejvyšší soud tuto výměru stanovil i s ohledem na to, že v rámci ukládaného jednoho úhrnného trestu nebylo již možné fakticky použít § 58 odst. 5 tr. zákoníku, jak to ve prospěch obviněného učinil soud prvního stupně, neboť rozpětí zákonné trestní sazby podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku činí 5 až 12 let a se zřetelem na všechny zjištěné okolnosti pro takový postup nejsou splněny zákonné podmínky. I přesto přihlédl ve prospěch obviněného při výměře nového trestu k tomu, že trestné činy podle § 145 a § 173 tr. zákoníku byly spáchány ve stadiu pokusu, a tuto okolnost vyhodnotil ve prospěch obviněného. Pokud byl obviněnému uložen trest v trvání šesti let a osmi měsíců, jedná se o trest vyměřený ve spodní třetině zákonné trestní sazby, a tudíž s ohledem na počet trestných činů, za něž je trest ukládán, a jejich závažnost, jakož i na skutečnosti vyhodnocované v souladu s § 39 odst. 1 tr. zákoníku jde o trest zcela adekvátní povaze a závažnosti spáchaného činu, jakož i osobě pachatele, jak bylo výše zmíněno.

Nejvyšší soud obviněného pro trest odnětí svobody v trvání šesti let a osmi měsíců, který mu na základě všech uvedených úvah jako úhrnný vyměřil, zařadil do věznice s ostrahou, protože shledal naplněnými zákonné podmínky pro jeho výkon v tomto typu věznice v souladu s tím, jak jsou vymezeny v ustanovení § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Takové zařazení, které lze považovat za určité zpřísnění, když rozsudkem soudu prvního stupně byl obviněný pro výkon souhrnného trestu v trvání dvou let zařazen do věznice s dozorem podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku a pro výkon úhrnného trestu v trvání pěti let do věznice s ostrahou podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, bylo kompenzováno tím, že obviněnému byla zmírněna výměra uloženého trestu. Navíc je nutné připomenout, že když napadenými rozhodnutími byly vedle sebe uloženy dva tresty, soudy postupovaly podle § 77 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, podle kterého se postupně uložené a dosud zcela nevykonané tresty považují z hlediska výkonu trestu za trest jediný. Na základě ustanovení § 320 odst. 3 tr. ř., je-li u trestů odnětí svobody postupně uložených stanoven různý způsob výkonu trestu, určí společný způsob výkonu postupně uložených trestů soud. V souladu

s tímto pravidlem byl obviněný rozhodnutím soudu zařazen do věznice s ostrahou. Je tedy zřejmé, že uvedený přísnější typ věznice byl obviněnému dřívějším rozsudkem uložen (byť vedle i mírnějšího zařazení) a obviněný se i nyní v tomto přísnějším typu věznice nachází.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Náhrada škody
- Správní žaloba a trestní rozsudek
- Zajištění věci (exkluzivně pro předplatitele)
- Zastupování zmocněncem (exkluzivně pro předplatitele)
- Slyšení ve vazebním řízení
- Účast obviněného u hlavního líčení
- Nesprávné poučení
- Nepříčetnost obviněného
- Nároky poškozených (exkluzivně pro předplatitele)
- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Opatrovník (zmocněnec) poškozeného (exkluzivně pro předplatitele)